

פוסק צעיר: בן עשרים ויושב על כס הרבנות - גזע ליובאוויטש: מסתופך בצל צדיקי ליובאוויטש, בברויסק, ניעזין וקאפוסט - מנהיג: משליט סדר מופתי באגודת-ישראל - וירא בסבלותם: התעודה הדיפלומטית נקרת לגזרים ויוצרת רעש - יהודה לקדשו

באספת הרבנים הנודעת בפטרבורג בשנת תר"ע, רבנו יושב שביעי מימין

זקני הדור... כל אחד הרגיש בניגוד הבולט שבין הזקנה הגופנית של צורתו הפטריכלית ובין רענונות הרוחנית... מי שראה את הזקן, כפי שקראו לו בקייסינג (בעירו כינו אותו בחביבות ברגלים כבודות על הבימה כדי להגיד את דבריו, היטה את אוזניו כדי לקלוט כמה צלילים באוזניו - אולם כמה הופתע לשמוע את קולו הרועם כשאגת אריה שיצא מגוף שבור ורצוץ זה, והקול לא נחלש, אלא הולך וגדל עד כדי התלהבות גועשת.

הסופר ממשיך בתיאור שראוי לו להיכנס לפנתיאון: "היה זה תענוג אמיתי לראות כיצד הצליח לנהל את הישיבות הסוערות ביותר, לא בכוח הפטיש המסורתי ולא בכעס ובאימים השתיק את קהל האלפים, שהיה מורכב מחסידים וממתנגדים, אשכנזים וקנאים הונגרים, ויהודים סתם מכל המינים - רק במבט עיניו התמים והלבבי השתלט על האולם הענקי. במספר מילים חנונות: 'ילדים, הירגעו', שוטטאו באהבת ישראל רבה, הצליח להשקיע את הרוחות הסוערות..."

הסופר סופר. עורך, פובליציסט

לצד שעות הלימוד והפסיקה ההלכתית, הנהגת הקהילה הגדולה שמנתה רבבות, התעסקות בהנהגת יהודי בסבריה, ופעילות בלתי פוסקת עבור אחיו שבגולה, במיוחד במסגרת אגודת-ישראל; מצא רבנו - בדרך לא דרך - זמן להשחית את קולמוסו ולשמש כסופר וכפובליציסט המביא את דעת ההלכה הצרופה בכל ענייני הזמן.

יצירותיו הספרותיות של רבנו, פרנסו כתבי-עת רבים. שנים מהם אף נערכו על ידו אישית. בקולמוסו השתמש רבנו כבמכחול, הוא צייר בצבעים ספרותיים נדירים ופנומנליים את תמונת המצב הנכונה בכל עניין שלא יהיה, הציב ביסודות איתנים את השקפת התורה הצרופה ואף הצליח בכל אלה שניסו לעקל את דרך התורה והמסורה.

תלמיד קרוב של רבנו שניחן אף הוא בכישרון כתיבה, מגולל דברים אודות כישרונו של רבו, במסה 'יצירתית-אומנותית בפני עצמה:

"שמו של הרב צירלסון נודע לתהילה בעולם הספרות כסופר בעל שיעור קומה, בעל עט שנון ובעל רוח יוצר וסוער. הוא לא הצטמצם במסגרת ספרותית מסוימת. יד לו בפרוזה ובשירה, בפובליציסטיקה ופיוט. יצירותיו אין בהם מהמפסטיחות ממרומי האצילות גרידא. הן מעורות בעולם העשייה, במציאות הפועלת, בדינמיקה של החיים. מאמיו, אם כי בתכנם נוגעים בשטח הארצי המגושם והנוקשה, הרי בסגנונם ובנעימה שלהם, נשואים

בשלוש הכנסיות הגדולות של 'אגודת-ישראל' שהתקיימו באירופה שלפני המלחמה, כיהן רבנו כיושב-ראש הכנסייה. בכנסייה הראשונה של תרפ"ג, שם גם נבחר למוסדות העליונים של אגודת-ישראל העולמית ולחבר נשיאות מועצת גדולי התורה וחבר המועצה המרכזית - כשכל תפקיד כזה הופך למוחשי ותועלת, ממש לא תואר גרידא; כך גם בכנסיות הבאות, השנייה שנערכה אף היא בווינה, בתרפ"ט; והשלישית שהתקיימה במרינבאד בשנת תרצ"ז - בשלוש הכנסיות הללו כיהן רבנו כיושב-ראש הכנסייה.

אחד הדברים בהם הדביק רבנו את 'אגודת-ישראל', הוא הסדר המופתי והמוקפדות. רבנו היה איש מסודר ועתיר נימוס, את הסדר הזה, השליט רבנו בכל מוסדות וועידות אגודת-ישראל, דבר שהוליד תועלת רבה.

סיפר עד ראיה: היתה ישיבה של עסקני אגודת-ישראל ורבנו עמד בראשה.

"...היה זה תענוג אמיתי לראות כיצד הצליח לנהל את הישיבות הסוערות ביותר. לא בכוח הפטיש המסורתי ולא בכעס ובאימים השתיק את קהל האלפים, שהיה מורכב מחסידים וממתנגדים, אשכנזים וקנאים הונגרים, ויהודים סתם מכל המינים..."

משתמו הדיונים והתקיימה הצבעה מכרעת, החלו הנאספים להתפזר לדרכם. רבנו הכריז שעדיין יש לו דבר מה להגיד ועל כן כולם מתבקשים להתיישב בחזרה על מקומותיהם. העסקונה כולה הסבה מחדש סביב השולחן, ורבנו אמר את אשר חשוב היה לו עדיין להגיד להם, טרם ילכו:

"רבותי. כעת הישיבה נעלת רשמית!" כך הנחיל רבנו סדר ומוקפדות.

בעת הכנסייה הגדולה השלישית כבר היה רבנו כמעט בן תשעים. הוא היה בין גדולי ישראל הנכבדים ביותר שפקדו את מרינבאד והתנהלותו כיושב-ראש הכנסייה הגדולה, הותירה חריש עמוק בקרב הנוכחים כולם.

הסופר החרדי ר' שבת שיינפלד ז"ל, נכח בכל שלוש הכנסיות הגדולות, ואת התרשמותו מדמותו רבת האנפין של רבנו, הוא העלה בקולמוסו הפלאי.

נצטט שורות אחדות מפנקס: "בפעם הראשונה זכיתי להכיר את הרב צירלסון בשנת תרפ"ז בכנסייה הגדולה הראשונה של אגודת-ישראל. כבר אז נמנה על

שמות השואלים. הוא התחמק מכך בתואנה: "ישנם ביניהם גם רבנים גדולים כאלה, אשר אם הם בתמימותם היו רשאים לוותר על כבודם בהצעת שאלותיהם לפני מי שקטן מהם, אינני רשאי לעשות ענותנות הוולת עטרה להתהדר בה".

ברם, מאוחר יותר, כשהוציא את 'מערכי לב' ואת 'לב יהודה', כעבור שנים, החליט רבנו מעטעמו ונימוקיו כן לנהוג כדרכי בעלי הש"ת ולחכים את שמוניהם של השואלים. בכך הוא פותח עבורנו צוהר מרתק, עשרות רבות של שמות רבנים ידועים וגדולי תורה, פארי יהדות התקופה, מריצים אל רבנו שאלות הלכתיות ומתעניינים בדעתו התורנית לקבל מקולמוסו הלכה פסוקה.

החסיד צדיקי הגזע החב"ד

"בייחוד היה שופע חיבה וידידות בימי שבת וחג, כשהשתחרר מתפקידו הרשמי" - מתרפק מרכזי סליפיו בחוברת קטנטנה שהוציא לזכרו של רבנו, מעדות אישית - 'מוריד את המגבעת המבריקה - צילינדר-הוט בלע"ז - חובש את כובע השבת, את הספודיק' צהבהב-השיער ונוהג מנהג 'רבי' בועיר אנפין, בחוג 'חסידי', מקורביו מבקרי בית המדרש שבביתו".

התיאור הזה מגלה דמות נוספת שהתגלמה ברבנו: דמותו של 'החסיד'.

מתחת לאדרת הרבנית והאצטלא הרשמית, היה רבנו חסיד אדוק הדיבוק בתורתם של נשיאי חב"ד. תורת החסידות הייתה אצלו מקנת אבות, הוא נולד למשפחה הדבוקה בצדיקי חב"ד ובתורתם החורשת תלמים במוות. בהיותו בן שבע עשרה, נסע רבנו לשתות מבארו של הרה"ק רבי ישראל נח מניעזין ז"ע, בנו של הרה"ק הצמח צדק מליובאוויטש ז"ע, מפיו למד את תורת החסידות לצד תורת הנגלה ומידי קודשו התעשר בסמיכת חכמים. לאחר הסתלקותו, דבק רבנו בצל אדמו"ר קאפוסט, אף הם מממשיכי הגחלת החב"דית.

קשר מיוחד נקשר רבנו בחלוף השנים, אל הרה"ק הרש"ב

המצביא ממנהיג אגודת-ישראל

משנוסדה אגודת-ישראל בקטוביץ, היה רבי יהודה לייב מראשוני הרבנים הגדולים שמהרו להציע את כוחם ומרצם לטובת התנועה הקדושה. שנים הוא קיווה וייחל שתקום תנועה שתלכד תחתיה את כל היהודים החרדים לדבר ה'. בפועל הוא נכנס לפעילות אגודתית והפך לאחד ממנהיגי אגודת-ישראל רק בשנת תרפ"ג - כשבינתים הפסיקו תלאות מלחמת העולם הראשונה ושנות ההתאוששות.